

GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

PROVINSIALE EKSAMEN NOVEMBER 2023 GRAAD 11

**REKENINGKUNDE
VRAESTEL 1**

TYD: 2 uur

PUNTE: 150

11 bladsye + 1 formuleblad en 'n 8-bladsye antwoordboek

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees die volgende instruksies aandagtig deur en volg dit noukeurig.

1. Beantwoord AL die vrae.
2. 'n Spesiale ANTWOORDBOEK word voorsien waarin AL die vrae beantwoord moet word.
3. 'n FORLUMEBLAD met finansiële aanwysers word agter in hierdie vraestel verskaf.
4. Toon ALLE bewerkings om deelpunte te verdien.
5. Jy mag 'n nie-programmeerbare sakrekenaar gebruik.
6. Jy mag 'n donker potlood of blou/swart ink gebruik om die vrae te beantwoord.
7. Waar van toepassing, toon alle berekeninge tot EEN desimale punt.
8. Leerders sal punte verbeur vir:
 - Die gebruik van nie-gestandaardiseerde afkortings
 - Die oorskryf van syfers of woorde
 - Oorbodige/Vreemde inskrywings
9. Skryf netjies en leesbaar.
10. Gebruik die inligting in die tabel hieronder as 'n riglyn wanneer jy die vraestel beantwoord. Probeer om NIE daarvan af te wyk NIE.

VRAAG	ONDERWERP	PUNTE	TYD IN MINUTE
1	AARP & Vaste Bates Nota	30	24 minute
2	Inkomstestaat	45	36 minute
3	Balansstaat	50	40 minute
4	Ontleding en Vertolking	25	20 minute
	TOTAAL:	150	120 minute

VRAAG 1: GAAP & VASTE BATE NOTA

(30 PUNTE; 24 MINUTE)

1.1 KONSEPTE

Sê of die volgende stellings WAAR of ONWAAR is. Skryf slegs WAAR of ONWAAR langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.5) in die ANTWOORDBOEK neer.

- 1.1.1 Drawaarde is die oorblywende waarde van 'n bate nadat dit ten volle gedepresieer is.
- 1.1.2 AARP maak dit moontlik om die finansiële resultate van verskillende maatskappye te vergelyk.
- 1.1.3 Die wesenslikheidsbeginsel bepaal dat alle inkomste verdien, en uitgawes aangegaan, vir dieselfde finansiële tydperk getoon moet word.
- 1.1.4 Opgehoopte waardevermindering is 'n uitgawe.
- 1.1.5 Waardevermindering is 'n negatiewe bate. (5)

1.2 VASTE BATE NOTA

GOODY SKOENHANDELAARS

Jy word voorsien van die volgende inligting uit die rekords van Goody Skoehandelaars. Die finansiële jaareinde is 31 Desember 2023.

GEVRA:

- 1.2.1 Bereken die totale waardevermindering op toerusting vir die jaar geëindig 31 Desember 2023. (4)
- 1.2.2 Voltooi die Vastebateregister vir die voertuie wat verkoop is. (5)
- 1.2.3 Bereken die waardevermindering op die ou voertuie vir die jaar geëindig 31 Desember 2023. (4)
- 1.2.4 Voltooi die Vaste Bate Nota tot die Finansiële State op 31 Desember 2023. (12)

INLIGTING:
A. Uittreksel van 'n Vooraansuiweringsproefbalans van Goody Skoenhandelaars.
Lys van saldo's op 31 Desember 2023

Voertuie	2 680 000
Toerusting	810 000
Opgehoopte waardevermindering op voertuie	1 060 000
Opgehoopte waardevermindering op toerusting	240 000

B. Toerusting

- Nuwe toerusting met 'n kosprys van R120 000 is aangekoop op 1 Oktober 2023. Geen inskrywings is gemaak nie.
- Toerusting word gedepresieer teen 20% p.j. deur die kosprysmetode te gebruik.

C. Voertuie

- Een van die afleweringsvoertuie is op 1 Julie 2023 vir R190 000 verkoop. Die voertuig is op 1 Julie 2021 vir R320 000 gekoop.
- Voertuie word gedepresieer teen 10% p.j. deur die verminderde saldo-metode te gebruik.

30
VRAAG 2: INKOMSTESTAAT
(45 PUNTE; 36 MINUTE)
PLUMSTEAD HARDEWARE

Jy word voorsien van inligting met betrekking tot Plumstead Hardware. Die finansiële jaar eindig op 28 Februarie 2023 en hulle gebruik die deurlopende voorraadstelsel.

GEVRA:

Stel die Omvattende Inkomstestaat vir die jaar geëindig 28 Februarie 2023 op.

(45)

INLIGTING:
Vooraansuiweringsproefbalans op 28 Februarie 2023

Balansstaat Rekeninge Afdeling	Debiet	Krediet
Vaste deposito: Prosper Bank	50 000	
Voertuie	200 000	
Kapitaal		538 610
Onttrekkings	280 080	
Toerusting	56 000	
Opgehoopte waardevermindering: Voertuie		75 000
Opgehoopte waardevermindering: Toerusting		23 100
Handelsvoorraad	352 800	
Debiteurekontrole	35 600	
Voorsiening vir oninbare skuld		1 086
Bank	111 996	
Wisselgeld	1 052	
Lening: ABSA		90 000
Krediteurekontrole		45 170
Nominale Rekeninge Afdeling		
Verkope		1 797 600
Koste van verkope	1 027 200	
Debiteureafslag	9 860	
Huuruitgawe	59 850	
Advertensies	10 800	
Skryfbehoeftes	3 490	
Salarisse en lone	324 000	
WVF-bydraes	3 240	
Oninbare skuld	5 670	
Oninbare skulde verhaal		1 342
Versekering	10 560	
Water en elektrisiteit	17 724	
Telefoon	12 336	
Korting ontvang		2 340
Korting toegestaan	1 990	
	2 574 248	2 574 248

A. Aansuiwerings en addisionele inligting

- (i) Op 27 Februarie 2023 het 'n debiteur, L. Abbas, goedere met 'n verkoopprijs van R1 575 teruggegee. Die besigheid gebruik 'n winsopslag van 75% op die kosprys van goedere.
- (ii) Die eienaar, F. Madhi, het handelsvoorraad met 'n kosprys van R1 300 vir persoonlike gebruik geneem.
- (iii) Geen inskrywings is gemaak met betrekking tot voorraad wat op 3 Februarie 2023 gesteel is nie. Die versekeringsmaatskappy het Plumstead Hardeware ingelig dat hulle R9 600 in die besigheid se bankrekening oorgeplaas het ten opsigte van die versekeringseis. Plumstead Hardeware dra 20% van die voorraadverlies.

- (vi) Op 28 Februarie 2023 is 'n fisiese voorraadtelling gedoen. Dit het getoon dat die volgende voorhande is:
(a)	Handelsvoorraad,	R340 740
(b)	Skryfbehoeftes,	R480
- (v) Verskeie debiteure het lank agterstallige rekeninge gehad. Die vennote het besluit om rekeninge van altesaam R3 425 af te skryf.
- (vi) Die voorsiening vir oninbare skulde moet aangesuiwer word tot 3% van uitstaande skuld.
- (vii) Huuruitgawe word een maand vooruit betaal. Die huur is verhoog met 10% p.j. op 1 Januarie 2023.
- (viii) Op 1 Januarie 2023 is 'n bedrag van R720 betaal vir die plasing van 'n advertensie vir die eerste drie maande van 2023.
- (ix) Die volgende rekeninge was nog betaalbaar op 28 Februarie 2023:
(a)	Water en elektrisiteit,	R1 098
(b)	Telefoon,	R662
- (x) 'n Werknemer, Mnr. Martha, is uit die Februarie 2023-salarisjoernaal weggelaat. Sy salaris is soos volg:
Netto salaris	R10 500
Aftrekkings	R1 500
WVF-bydrae	1% van sy netto salaris
- (xi) Die volgende inligting het verskyn op die Bankstate wat van Nedbank ontvang is:
- Diensgelde, R1 120
 - Internetbankfooie, R320
 - Rente op oortrokke rekening, R170
- (xii) Die volgende verklaring is van Prosper Bank ontvang met betrekking tot die vaste deposito:

Saldo op 1 Maart 2022	R50 000
Rente gekapitaliseer	?
Saldo op 28 Februarie 2023	R53 250

- (xiii) Maak voorsiening vir waardevermindering van R13 987.

VRAAG 3: BALANSSTAAT
(50 PUNTE; 40 MINUTE)
3.1 KONSEPTE

Pas die konsep in KOLOM A by die voorbeeld in KOLOM B. Skryf slegs die letters (A – E) langs die vraagnommers (3.1.1 tot 3.1.4) in die ANTWOORDBOEK neer.

KOLOM A		KOLOM B	
3.1.1	Lopende saak	A	Het die vennootskap genoeg bates om alle skuld te dek?
3.1.2	Solvabiliteit	B	Ontleding van die finansiële posisie van die vennootskap
3.1.3	Balansstaat	C	Die vennootskap wys handelsvoorraad ter waarde van R60 000 in die Balansstaat, al beplan hulle om volgende maand 'n uitverkoping te hou. Die voorraad sal dan vir R40 000 verkoop word.
3.1.4	Likiditeit	D	Die vennootskap moet dieselfde voorraadstelsel van een finansiële jaar na 'n ander gebruik.
		E	Is die vennootskap in staat om alle korttermynskuld te betaal?

(4)
3.2 HOPPITY POPPITY HANDELAARS
GEVRA:

Berei die Ekwiteit en Laste-afdeling van die Staat van Finansiële Posisie voor op 28 Februarie 2023. Toon al die berekeninge met betrekking tot die notas tussen hakies.

(21)

INLIGTING:

Die volgende saldo's het onder andere in die Algemene Grootboek van Hoppity Poppity Handelaars op 28 Februarie 2023 verskyn.

Kapitaal: Hoppity (1/03/2022)	200 000
Kapitaal: Poppity (1/03/2022)	170 000
Privaatrekening: Hoppity (Debiet)	1 690
Privaatrekening: Poppity (Krediet)	10 360
Lening: ABSA Bank (12%)	40 000
Handelsvoorraad	58 040
Debiteurekontrole	70 000
Opgelope inkomste	3 000
Wisselgeld en kleinkas	7 000
Krediteurekontrole	24 070
SARS: LBS	3 500
Bank oortrokke	?
Pensioenfonds	500
Vooruit ontvangde inkomste	700

A. Aansuiwerings en addisionele inligting

- (i) Op 28 Februarie 2023 het Poppity toerusting ter waarde van R30 000 bygedra om haar kapitaalbydrae gelyk te maak. Hierdie inskrywing is nie aangeteken nie.
- (ii) Die volgende staat is van ABSA Bank ontvang met betrekking tot die lening:

Saldo op 1 Maart 2022	R49 000
Terugbetaling insluitende rente	12 000
Rente gekapitaliseer	?
Saldo op 28 Februarie 2023	R40 000

Die onderneming sal dieselfde kapitaalgedeelte van die lening in die volgende finansiële jaar as die huidige jaar, afbetaal.

- (iii) Die bedryfskapitaalverhouding is 2 : 1.

3.3 IRONMAN SPEELGOEDWINKEL

Die volgende inligting is uit die rekeningkundige rekords van IronMan Speelgoedwinkel geneem. Die winkel is 'n vennootskap tussen Mnr. Iron en Mnr. Man.

GEVRA:

Berei die lopende Privaatrekening Nota voor soos dit in die aantekening tot die finansiële state vir die jaar geëindig 28 Februarie 2023 sal verskyn.

(25)

INLIGTING:
A. Die volgende saldo's het op 28 Februarie 2023 in die grootboek van IronMan Speelgoedwinkel verskyn.

Kapitaal: Iron	R360 000
Kapitaal: Man	R760 000
Privaatrekening: Iron	R2 300 (DT)
Privaatrekening: Man	R4 500 (KT)
Onttrekkings: Iron	R25 000
Onttrekkings: Man	R30 000

B. Addisionele inligting:

- (i) Iron het voorraad ter waarde van R35 000 geneem. Dit is in sy persoonlike hoedanigheid aan 'n plaaslike liefdadigheidsorganisasie geskenk.
- (ii) Op 1 Maart 2022 het Iron sy kapitaal met R175 000 verhoog. Geen inskrywing is vir hierdie transaksie gemaak nie.
- (iii) **Die vennootskapsooreenkoms het die volgende bepaal:**
 - Vennote is geregtig op rente teen 15% p.j. op hul kapitaalsaldo aan die einde van die finansiële jaar.
 - Op 1 Januarie 2022 het Iron 'n 10% verhoging op sy maandelikse salaris van R26 500 ontvang. Geen verdere verhogings is gegee nie.
 - Man se salaris vir die jaar het R425 000 beloop.
 - Aan die einde van die finansiële jaar het slegs Man 'n bonus gelykstaande aan 12% van sy jaarlikse salaris ontvang.
 - Yster en Man het die oorblywende winste of verliese in die verhouding 3 : 2 gedeel.
- (iv) Yster het aan die einde van die finansiële jaar 'n bonus van R12 000 ontvang.
- (v) Man se gedeelte van die finale verdeling van die wins het R125 000 beloop.

VRAAG 4: ONTLEDING EN VERTOLKING
(25 PUNTE: 20 MINUTE)
NOTA KLEREBOETIEK

Jy word voorsien van inligting met betrekking tot Nota Klereboetiek vir die jaar geëindig 31 Desember 2023, tesame met vergelykende syfers vir 2022. Die besigheid word besit deur vennote, Nombeko en Thandi.

GEVRA:

- 4.1 Bereken die volgende finansiële aanwysers vir 2023. Toon alle berekeninge en rond jou antwoord af tot een desimale plek waar nodig.
- 4.1.1 Persentasie bedryfsuitgawes op omset (2)
- 4.1.2 Vuurproefverhouding (4)
- 4.1.3 Skuld-ekwiteitverhouding (3)
- 4.1.4 Persentasie opbrengs op gemiddelde vennotebelang (4)
- 4.2 Lewer kommentaar oor die likiditeitsposisie van die onderneming vir 2023. Haal EEN finansiële aanwyser en syfers aan om jou antwoord te staaf. (4)
- 4.3 Die besigheid het hul beleid met betrekking tot die winsopslag van 2022 tot 2023 verander. Wat was die verandering in beleid? Wat is die risiko's in verband hiermee en watter effek het hierdie verandering op die besigheid se inkomste gehad? (4)
- 4.4 Het die besigheid goeie beheer oor hul uitgawes? Haal EEN finansiële aanwyser en syfers aan om jou antwoord te staaf. (4)

INLIGTING:
Uittreksel uit die Staat van Omvattende Inkomste:

	2023	2022
Omset	3 213 000	3 004 400
Koste van verkope	2 142 000	2 146 000
Bedryfsuitgawes	512 640	520 000
Rente op lenings (14% p.j.)	53 200	70 000
Netto wins	505 160	279 376

Uittreksel uit die Staat van Finansiële Posisie:

	2023	2022
Nie-bedryfsbates (vaste bates)	647 200	631 000
Bedryfsbates	430 560	262 300
Voorraad	357 660	175 600
Handels- en ander debiteure	31 700	29 800
Kontant en kontantekwivalente	41 200	56 900
Vennotebelang	496 610	273 500
Nie-bedryfslaste (Lenings)	380 000	500 000
Bedryfslaste	201 150	119 800

Finansiële aanwysers:

	2023	2022
Persentasie bruto wins op koste van verkope	50%	40%
Persentasie bedryfsuitgawes op omset	?	17,3%
Bedryfskapitaalverhouding	2,1 : 1	2,2 : 1
Vuurproefverhouding	?	0,7 : 1
Voorraadomsetkoers	8 keer p.j.	12,2 keer p.j.
Voorraad hou tydperk	45 dae	30 dae
Debiteure-invorderingstydperk	34 dae	36 dae
Krediteure betalingstydperk	30 dae	30 dae
Skuld : Ekwiteitsverhouding	?	1,8 : 1
Persentasie opbrengs op vennote se ekwiteit	?	102,1%

GRAAD 11 REKENINGKUNDE FORMULEBLAD MET FINANSIËLE AANWYSERS

$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Bedryfsuitgawes}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	
$\frac{\text{Totale verdienste deur vennoot}}{\text{Gemiddelde eienaarsbelang}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins}}{\text{Gemiddelde eienaarsbelang}} \times \frac{100}{1}$	
Bedryfsbates: Bedryfslaste	Bedryfsbates – Voorraad: Bedryfslaste	
Handels- en ander ontvangbares + Kontant en kontantekwivalente: Bedryfslaste		
$\frac{\text{Gemiddelde debiteure}}{\text{Kredietverkope}} \times \frac{365}{1} \text{ of } \frac{12}{1}$	$\frac{\text{Gemiddelde krediteure}}{\text{Krediet aankope of Koste van verkope}} \times \frac{365}{1} \text{ of } \frac{12}{1}$	
$\frac{\text{Gemiddelde voorraad}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365}{1} \text{ of } \frac{12}{1}$	$\frac{\text{Koste van verkope}}{\text{Gemiddelde voorraad}}$	
Nie-bedryfslaste: Eienaarsbelang	Totale bates: Totale laste	
$\frac{\text{Totale vaste koste}}{\text{Verkoopprijs per eenheid} - \text{Veranderlike koste per eenheid}}$		

GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

PROVINSIALE EKSAMEN

NOVEMBER 2023

GRAAD 11

REKENINGKUNDE
VRAESTEL 1
ANTWOORDBOEK

Naam van skool:	
Naam van leerder:	
Datum:	

Vraag	Onderwerp	Moontlik punte	Punte behaal	Gemodereerde punte
1	AARP & Vaste Bates Nota	30		
2	Inkomstestaat	45		
3	Balansstaat	50		
4	Ontleding en Vertolking	25		
		150		

8 bladsye

VRAAG 1

1.1

1.1.1	
1.1.2	
1.1.3	
1.1.4	
1.1.5	

5

1.2.1

Waardevermindering op toerusting	BEDRAG
Ou Toerusting:	
Nuwe Toerusting:	
Totale waardevermindering vir die jaar:	

4

1.2.2

UITTREKSEL VAN VASTEBATEREGISTER VAN GOODY SKOENHANDELAARS VIR VOERTUIG VERKOOP				
AFLEWERINGSVOERTUIG (VERKOOP)			KOSTEPRYS = R320 000	
Datum	Huidige waarde- vermindering	Opgehoopte waarde- vermindering	Drawaarde	Berekening
31 Des 2021	16 000	16 000		
31 Des 2022				
1 Jul 2023				

5

1.2.3

Waardevermindering op oorblywende voertuie	BEDRAG
VERKOOP	
oud	
Totale waardevermindering vir die jaar:	

4

1.2.4 VASTE/TASBARE BATES

	VOERTUIE	TOERUSTING
Drawaarde aan die begin van die jaar		
Kosprys	2 680 000	810 000
Opgehoopte waardevermindering	(1 060 000)	(240 000)
Beweging		
Toevoegings teen kosprys		
Verkoop teen drawaarde		
Waardevermindering		
Drawaarde aan die einde van die jaar		
Kosprys		
Opgehoopte waardevermindering		

12

TOTAAL

30

VRAAG 2

PLUMSTEAD HARDEWARE

STAAT VAN OMVATTENDE INKOMSTE VIR DIE JAAR GEËINDIG 28 FEBRUARIE 2023

Verkope		
Koste van verkope		
Bruto wins		
Ander bedryfsinkomste		
Oninbare skulde verhaal		1 342
Korting ontvang		2 340
Bruto bedryfsinkomste		
Bedryfsuitgawes		
Korting toegestaan		1 990
Versekering		10 560
Huuruitgawe		
Advertensies		
Skryfbehoeftes		
Salarisse en lone		
WVF-bydraes		
Oninbare skuld		
Water en elektrisiteit		
Telefoon		
Bankkoste		
Bedryfswins		
Wins voor rente-uitgawe		
Netto wins vir die jaar		45

TOTAAL

45

VRAAG 3

3.1

3.1.1	
3.1.2	
3.1.3	
3.1.4	

4

3.2 HOPPITY POPPITY HANDELAARS

Uittreksel van die Staat van Finansiële Posisie op 28 Februarie 2023

EKWITEIT EN LASTE		
Vennote Ekwiteit		
Kapitaal		
Privaatrekeninge		
Nie-bedryfslaste		
Bedryfslaste		
Handels- en ander krediteure		
Totale ekwiteit en laste		

21

3.3 IRONMAN SPEELGOEDWINKEL

PRIVAATREKENINGE	Iron	Man
Wins per Inkomstestaat		
Vennote se salarisse		
Vennote se bonusSE		
Rente op kapitaal		
Primêre verdeling van winste		
Finale verdeling van winste		125 000
Ottrekkings gedurende die jaar		
Behoue inkomste vir die jaar		
Behoue inkomste aan die begin van die jaar		
Behoue inkomste aan die einde van die jaar		

Berekeninge:	
Rente op kapitaal: Iron	Rente op kapitaal: Man
Salaris: Iron	Bonus: Man
Finale verspreiding: Iron	

25

TOTAAL
50

VRAAG 4

4.1 BEREKENING VAN FINANSIËLE AANWYSERS VIR 2023

4.1.1	Persentasie bedryfsuitgawes op omset:	<table border="1"> <tr><td></td></tr> <tr><td>2</td></tr> </table>		2
2				
4.1.2	Vuurproefverhouding:	<table border="1"> <tr><td></td></tr> <tr><td>4</td></tr> </table>		4
4				
4.1.3	Skuld-ekwiteitsverhouding	<table border="1"> <tr><td></td></tr> <tr><td>3</td></tr> </table>		3
3				
4.1.4	% opbrengs op gemiddelde vennotebelang:	<table border="1"> <tr><td></td></tr> <tr><td>4</td></tr> </table>		4
4				

4.2	Lewer kommentaar oor die likiditeitsposisie van die onderneming vir 2023. Haal EEN finansiële aanwyser en syfers aan om jou antwoord te staaf.

4

4.3	Die besigheid het hul beleid met betrekking tot die winsopslag van 2022 tot 2023 verander. Wat was die verandering in beleid? Wat is die risiko's in verband hiermee en watter effek het hierdie verandering op die besigheid se inkomste gehad?

4

4.4	Het die besigheid goeie beheer oor hul uitgawes? Haal EEN finansiële aanwyser en syfers aan om jou antwoord te staaf.
	Ja/Nee

4

TOTAAL
25

TOTAAL: 150

EINDE

GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

PROVINCIAL EXAMINATION
NOVEMBER 2023
GRADE 11
MARKING GUIDELINES

ACCOUNTING
PAPER 1

9 pages

MARKING PRINCIPLES:

1. Penalties for foreign items are applied only if the candidate is not losing marks elsewhere in the question for that item (no penalty for misplaced items). No double penalty is applied.
2. Penalties for placement or poor presentation (e.g. details) are applied only if the candidate is earning marks on the figures for that item.
3. Give full marks for correct answer. If the answer is incorrect, mark the workings provided.
4. If a pre-adjustment figure is shown as a final figure, allocate the part-mark as a working mark for that figure (not the method mark for the answer).
5. Unless otherwise indicated, the positive or negative effect of any figure must be considered to award the mark. If no + or – sign or bracket is provided, assume that the figure is positive.
6. Where indicated, part-marks may be awarded to differentiate between differing qualities of answers from candidates.
7. Where penalties are applied, the marks for that section of the question cannot be a final negative.
8. Where method marks are awarded for operation, the marker must inspect the reasonableness of the answer and at least one part must be correct before awarding the mark.
9. In awarding method marks, ensure that candidates do not get full marks for any item that is incorrect at least in part. Indicate with an ☒.
10. Be aware of candidates who provide valid alternatives beyond the marking guidelines.
11. Codes: f = foreign item; p = placement/presentation.

QUESTION 1

1.1

1.1.1	True ✓
1.1.2	True ✓
1.1.3	False ✓
1.1.4	False ✓
1.1.5	False ✓

5

1.2.1

Depreciation on equipment	AMOUNT
Old Equipment:	
810 000 x 20%	162 000 ✓
New Equipment:	
120 000 x 20% x 3/12 ✓ =	6 000 ✓
Total depreciation for the year:	168 000 ✓

4

1.2.2

EXTRACT OF FIXED ASSET REGISTER OF GOODY SHOE TRADERS FOR VEHICLES SOLD				
DELIVERY VEHICLE (SOLD)			COST PRICE = R320 000	
Date	Current depreciation	Accumulated depreciation	Carrying value	Calculation
31 Dec 2021	16 000	16 000	304 000 ✓	
31 Dec 2022	30 400	46 400 ✓	273 600	304 000 x 10/100 ✓
1 Jul 2023	13 680	60 080 ✓	259 920	273 600 x 10/100 x 6/12 ✓

5

1.2.3

Depreciation on old vehicles	AMOUNT
SOLD	13 680
OLD	
1 060 000 – 46 400 = 1 013 600	134 640 ✓
2 360 000 – 1 013 600 = 1 346 400 $\sqrt{\sqrt{}} \times 10\% =$	
Total depreciation for the year:	148 320 ✓

4

1.2.4 FIXED/TANGIBLE ASSETS

	VEHICLES	EQUIPMENT
Carrying value at beginning of the year	1 620 000 ✓	570 000 ✓
Cost	2 680 000	810 000
Accumulated depreciation	(1 060 000)	(240 000)
Movements		
Additions at cost		120 000 ✓
Disposals at carrying value see 1.2.2 above	(259 920) ✓	
Depreciation	(148 320) ✓	(168 000) ✓
Carrying value at end of the year	1 211 760 ✓	522 000 ✓
Cost	2 360 000 ✓	930 000 ✓
Accumulated depreciation	(1 148 240) ✓	(408 000) ✓

12

TOTAL

30

QUESTION 2

PLUMSTEAD HARDWARE

STATEMENT OF COMPREHENSIVE INCOME FOR YEAR ENDED 28 FEBRUARY 2023

Sales (1 797 600 – 9 860 $\checkmark$ – 1 575 $\checkmark$)	1 786 165 $\checkmark$	
Cost of sales (1 027 200 – 900 $\checkmark\checkmark$)	(1 026 300) $\checkmark$	
Gross profit	759 865 $\checkmark$	
Other operating income	4 190 $\checkmark$	
Bad debts recovered	1 342	
Discount received	2 340	
Trading stock surplus (352 800 + 900 $\checkmark$ – 1 300 $\checkmark$ – 12 000 $\checkmark\checkmark$ – 340 740 $\checkmark$)	340 $\checkmark$	
Provision for bad debts adjustment (1 086 – 918)	168 $\checkmark\checkmark$	
Gross operating income	764 055 $\checkmark$	
Operating expenses	(479 122) $\checkmark$	
Discount allowed	1 990	
Insurance	10 560	
Rent expense (59 850 – 4 950 $\checkmark\checkmark$)	54 900 $\checkmark$	
Advertising (10 800 – 240 $\checkmark$)	10 560 $\checkmark$	
Stationery (3 490 – 480 $\checkmark$)	3 010 $\checkmark$	
Salaries and wages (324 000 + 12 000 $\checkmark$)	336 000 $\checkmark$	
UIF contributions (3 240 + 120 $\checkmark$)	3 360 $\checkmark$	
Bad debts (5 670 + 3 425 $\checkmark$)	9 095 $\checkmark$	
Water and electricity (17 724 + 1 098 $\checkmark$)	18 822 $\checkmark$	
Telephone (12 336 + 662 $\checkmark$)	12 998 $\checkmark$	
Bank charges (1 120 + 320)	1 440 $\checkmark\checkmark$	
Depreciation	13 987 $\checkmark$	
Loss due to theft	2 400 $\checkmark\checkmark$	
Operating profit	284 933 $\checkmark$	
Interest income	170 $\checkmark$	
Profit before interest expense	285 103 $\checkmark$	
Interest expense (53 250 – 50 000)	(3 250) $\checkmark$	
Net profit for the year	281 853 $\checkmark$	45

TOTAL

45

QUESTION 3

3.1

3.1.1	C ✓
3.1.2	A ✓
3.1.3	B ✓
3.1.4	E ✓

4

3.2 HOPPITY POPPITY TRADERS

Extract of the Statement of Financial Position on 28 February 2023

EQUITY AND LIABILITIES		
Partners' Equity		408 670 ✓
Capital (200 000 ✓ + 170 000 ✓ + 30 000 ✓)		400 000 ✓
Current accounts (10 360 ✓ – 1 690 ✓)		8 670 ✓
Non-current liabilities		31 000
Loan: ABSA (40 000 – 9 000)		31 000 ✓✓
Current liabilities	total CA/2	69 020 ✓✓
Trade and other payables (24 070 ✓ + 3 500 ✓ + 500 ✓ + 700 ✓)		28 770 ✓
Bank overdraft	balancing	31 250 ✓✓
Short term loan	see loan above	9 000 ✓
Total equity and liabilities		508 690 ✓

21

3.3 IRONMAN TOY STORE

CURRENT ACCOUNTS	Iron	Man
Profit per Income Statement	629 550 ✓	715 000 ✓
Partners' salaries	349 800 ✓ ✓	425 000 ✓
Partners' bonuses	12 000 ✓	51 000 ✓ ✓
Interest on capital	80 250 ✓✓	114 000 ✓✓
Primary distribution of profits	442 050 ✓	590 000 ✓
Final distribution of profits	187 500 ✓ ✓	125 000
Drawings during the year *(25 000 + 35 000)	*(60 000) ✓✓	(30 000) ✓
Retained income for the year	569 550 ✓	685 000 ✓
Retained income at beginning of the year	(2 300) ✓	4 500 ✓
Retained income at end of the year	567 250 ✓	689 500 ✓

Calculations:**Interest on capital: Iron**

$$535\,000 \times 15/100 = 80\,250$$

Interest on capital: Man

$$760\,000 \times 15/100 = 114\,000$$

Salary: Iron

$$110/100 \times 26\,500 = 29\,150 \times 12$$

$$= 349\,800$$

Bonus: Man

$$12/100 \times 425\,000 = 51\,000$$

Final distribution: Iron

$$125\,000 = 2/5$$

$$125\,000 \times 3/2 = 187\,500$$

25

TOTAL

50

QUESTION 4

4.1: CALCULATION OF FINANCIAL INDICATORS FOR 2023

4.1.1	Percentage operating expenses on turnover: $\frac{512\,640}{3\,213\,000} \times \frac{100}{1}$ = 15,96% ✓✓	2
4.1.2	Acid-test ratio: $430\,560 \checkmark - 357\,660 \checkmark : 201\,150 \checkmark \text{ of } 31\,700 + 41\,200$ $72\,900 \text{ two marks} : 201\,150$ $0,36 : 1 \checkmark$	4
4.1.3	Debt-equity ratio: $380\,000 \checkmark : 496\,610 \checkmark$ $0,77 : 1 \checkmark$	3
4.1.4	% returns on average partners' equity: $\frac{505\,160 \checkmark}{(496\,610 + 273\,500) / 2 \checkmark} \times \frac{100}{1}$ $385\,055 \text{ (two marks)}$ = 131,19% ✓	4
4.2	Comment on the liquidity position of the business for 2023. Quote ONE financial indicator and figureS to support your answer.	
	Ratio ✓ Trend ✓ Conclusion ✓✓ The business is facing liquidity problems. The acid test ratio has decreased from 0,7 : 1 in 2022 to 0,36 : 1 in 2023. The current ratio has decreased from 2,2 : 1 in 2022 to 2,1 : 1 in 2023. This is an indication that too much of the business's assets is tied up in trading stock and the business might face liquidity problems should the stock become obsolete.	4

4.3	The business changed their policy with regard to the profit mark-up from 2022 to 2023. What was the change in policy? What are the risks in this regard and what effect did this change have on the business's income?
	The business increased their profit mark-up from 40% in 2022 to 50% in 2023. ✓ The increase in mark-up resulted in an increase in price. This may force customers to go elsewhere to buy./The effect on the change resulted in the net profit increasing in 2023. ✓✓

4

4.4	Does the business have good control over their expenses? Quote ONE financial indicator and figures to support your answer.
	Yes ✓ The business's operating expenses on profit decreased from 17,3% in 2022 to 15,96% in 2023. ✓ This is a clear indication that the business is managing its expenses better in the current year. ✓✓

4

TOTAL
25

TOTAL: 150